

สรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หน่วยราชการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ เป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการพัฒนา บริหารราชการแผ่นดินแทนรัฐบาล กลางตามอำนาจหน้าที่และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการท้องถิ่นของตนเอง

แนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต เป็นการมอบอำนาจ ให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมี อิสระในการปกครองตนเองพอสมควร ซึ่งมีแนวคิดและสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

สภาร่างรัฐธรรมนูญ (2550 : 175) ได้กล่าวว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 18 พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดบทบัญญัติในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ดังที่กำหนดในหมวดที่ 5 และหมวดที่ 14 ตามมาตรา 78, มาตรา 281, มาตรา 283 สรุปได้ คือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดย กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่ง รัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขโลกและสาธารณสุขการ ตลอดจนโครงสร้าง พื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความ พร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนใน จังหวัดนั้น รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครอง ตนเอง และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการบริการ สาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในพื้นที่ ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะ ปกครองตนเองได้ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบการปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ โดยทั่วไปในการดูแลและบริการสาธารณะเพื่อประ โยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความ เป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ และที่สำคัญตามมาตรา 283 ได้ กำหนดให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนในการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจ

หน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างส่วนราชการกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ดังนี้

แนวคิดและหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น ให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเองอย่างเป็นอิสระพอสมควรนั้น ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่าน กล่าวถึงแนวคิดและหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ไว้ดังต่อไปนี้

ประหยัด หงส์ทองคำ (2539 : 28) ได้กล่าวว่า หลักการกระจายอำนาจเป็นมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้น เพื่อให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นได้มีการจัดองค์การกันขึ้นมา โดยความเห็นชอบของส่วนรวม (โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง) ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะแบ่งภาระหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะบางประการ เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น ดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์กรของประชาชนที่จะเข้ามารับภาระ อันเกิดจากการกระจายอำนาจ เป็นเอกเทศแยกต่างหากจากองค์การของรัฐบาล โดยมีงบประมาณและเจ้าหน้าที่เป็นของตนเอง
2. มีอำนาจอิสระที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมเพื่อให้เกิดผลดีอย่างแท้จริง
3. ประชาชนในท้องถิ่น จะได้รับ โอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมปกครองของตนเอง โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งเพื่อสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย อันเป็นบ่อเกิดของการกระจายอำนาจ

โกวิท พวงงาม (2546 : 28) ได้อธิบายลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ดังนี้

1. ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย ให้มีส่วนเป็นนิติบุคคลหน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่ งบประมาณ และทรัพย์สินของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการปกครองส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงกำกับดูแล
2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมด เพื่อเปิด โอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง
3. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน จัดทำกิจกรรมและวินิจฉัยสั่งการ ได้เอง พอสมควร ด้วยงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ของตนเอง
4. หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่างๆ ตามที่ได้รับอนุญาต เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

สันสิทธิ์ ชวลิตธำรง (2546 : 43) กล่าวว่า การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเองนั้น มีกรอบแนวคิดในการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งยึดหลักการและสาระสำคัญ ดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์การขึ้นเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่งบประมาณและทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนกลางมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมด หรือเพียงบางส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด ถ้าไม่มีการเลือกตั้งคณะผู้ปกครองท้องถิ่นเลย ก็ไม่นับว่าเป็นการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร การกระจายอำนาจปกครองนั้นต้องกำหนดให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงานหรือจัดทำกิจการที่ได้รับมอบหมายได้เองพอสมควรคือ มีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

4. มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจปกครองนั้นหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณของตนเอง ซึ่งแยกต่างหากจากส่วนกลาง โดยมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่างๆ และทรัพย์สินตลอดจนเงินอุดหนุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่างๆ

5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นของท้องถิ่นของตนเอง นอกจากจะมีงบประมาณแยกออกเป็นสัดส่วนของตนเองแล้ว การกระจายอำนาจปกครองนั้นจะต้องมีเจ้าหน้าที่อันเป็นพนักงานของตนเองเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่เหล่านี้ มิได้ขึ้นในสังกัดกระทรวง ทบวง ในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั่นเอง

พิธีสิทธิ์ คำนำณศิลป์ และศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ (2549 : 9) ได้กล่าวว่า แนวคิดและหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การเป็นอิสระ ในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคลและการเงินการคลังของตนเอง

2. การบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รัฐกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจในกิจกรรมมากขึ้นเพียงแต่กำกับควบคุมดูแลให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการและตรวจสอบติดตามประเมินผล

3. การมีประสิทธิภาพการบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดการให้การบริการสาธารณะให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน มีความโปร่งใส

และมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่น กำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามาดำเนินการแทนราชการส่วนกลาง มีขั้นตอนในการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุธ (2549 : 10) กล่าวว่า iva ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 ได้กำหนด ช่วงการกระจายอำนาจเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ในช่วง 4 ปีแรก พ.ศ. 2544 – 2547 จะเป็นช่วงของการปรับปรุงระบบการบริหารภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างการพร้อมในการรับการถ่ายโอนภารกิจ นุคลากรงบประมาณและทรัพย์สิน รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลังจากการถ่ายโอนในช่วง 4 ปีแรกก็สิ้นสุดลง

ต่อไปเป็นช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2553 จะเป็นช่วงเปลี่ยนการปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนที่จะต้องเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีขึ้น และทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส

หลังจากปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประชาชนจะมีบทบาทในการตรวจสอบ การตัดสินใจ การกำกับดูแล ตลอดจนการสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ และการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนักวิชาการได้ให้ความเห็นหลายอย่าง และมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

สัมพันธ์ เศรษฐกิจ และคณะ (2546 : 3-4) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดเป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ 5 ประการสำคัญ ดังนี้

1. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4 – 10 ปี
  2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในปี พ.ศ. 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และภายในไม่เกินปี พ.ศ. 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35
  3. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะให้จัดสรรเงินอุดหนุนให้ตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  4. จัดระบบการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ
  5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ
- สรุป เป้าหมายและแผนการกระจายอำนาจนั้นคือ การถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดการจัดสรรภาษีและอากรเงินอุดหนุนและรายได้อื่น การจัดตั้งงบประมาณ จัดระบบการถ่ายโอน ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ซึ่งเป็นการจัดระบบการปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยแยกตัวเป็นอิสระไปจากประเทศ เป็นชุมชนที่มีสิทธิตามกฎหมายและเป็นระบอบประชาธิปไตย เพื่อจำเป็นออกข้อบัญญัติในการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นของตนโดยอิสระ ปราศจากการควบคุมจากภายนอก ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญต่อการบริหารประเทศ

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการการบริหารพัฒนาและให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจและดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตน

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้ องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานครและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายจัดตั้ง นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2544 : 33) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การกระจายอำนาจการปกครองที่ประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเองในเรื่องของท้องถิ่น โดยรัฐมีหน้าที่ให้ความเป็นอิสระแก่ประชาชนในการปกครองตนเองในท้องถิ่น หรือเรียกว่า การให้ความอิสระในการปกครองตนเองของท้องถิ่น

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 9) การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาและให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่น ให้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย คัดเลือกและดำเนินการภายใต้ขอบเขตกฎหมายกำหนด

รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์ (2546 : 15) ได้กล่าวถึงความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเอง ตามที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล ดำเนินการปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชน เรียกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชน

มานิตย์ จุมปา (2546 : 54) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นหรือองค์กรอันมิได้เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์กร ในราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กรนั่นเอง

จากความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่นักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมายไว้สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจในการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง จัดการบริหารกันเองในท้องถิ่น โดยให้อยู่ในขอบเขตกฎหมายของรัฐ ส่วนความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นพอสรุปได้ว่า เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนหรือชุมชนในการบริหารจัดการชุมชนแทนตนเอง

หลักการและความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมาก ทำให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเท่านั้น อันเป็นรากฐานสำคัญของ

การปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งนักวิชาการได้ให้แนวคิดความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

อมร รักษาสัตย์ (2543 : 179) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ยิ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. 2540 ได้ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มีดังนี้

1. เน้นการให้ความเป็นอิสระ แต่ต้องไม่เกิดความแตกแยกในชาติ
2. เน้นสิทธิในการที่จะได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน
4. ความเป็นอิสระของท้องถิ่นในด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้น
5. มีองค์ประกอบขององค์กร คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารท้องถิ่น
6. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งและถอดถอนบุคลากรท้องถิ่น
7. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเสนอในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
8. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงศิลปวัฒนธรรม

จากแนวคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self-government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเอง

มิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่างๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาลงท้องถิ่นของตน

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ โดยมีจุดประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการภายในรัฐสมัยใหม่ การรวมศูนย์อำนาจมีขีดจำกัด เนื่องจากการบริหารปกครองประเทศที่ประกอบไปด้วยประชากรมากมายและพื้นที่อันกว้างไกลโดยรัฐบาลที่ศูนย์กลางแต่เพียงสถาบันเดียวย่อมเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากหรือเกิดสภาพของความไม่ประหยัดในเชิงขนาดจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการถ่ายเทอำนาจในทางการเมืองการปกครองให้อยู่ในมือขององค์กรหรือสถาบันที่อยู่นอกศูนย์กลางออกไป ด้วยเหตุนี้ คุณค่าและความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงมีความสำคัญมาก

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 10) ได้กล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยอันเนื่องมาจาก

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะการเลือกตั้ง เป็นการชักนำคนให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง
2. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย
3. การปกครองท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง กล่าวคือประชาชน จะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหาร การเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด
4. การปกครองท้องถิ่น ทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชน ด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชน โดยตรงและใกล้ชิดและเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองอยู่เสมอก็จะทำให้เกิดความสึกคักและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

5. การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในที่สุด

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ (2546 : 2) ได้กล่าวว่า ภายใต้รัฐหนึ่งๆ ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องมีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่สถาบันการเมืองการปกครองในศูนย์กลางเสมอ เพื่อมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศหรือระดับโลก เนื่องจากไม่มีกลไกที่เป็น “ตัวแทน” อันชอบธรรมที่จะออกไปมีบทบาทหน้าที่ในการสร้างพันธมิตรในทางยุทธศาสตร์ การเจรจาต่อรองในด้านผลประโยชน์ทางการค้าระหว่างประเทศ หรือการมีตัวแทนเข้าไปนั่งในการประชุมระหว่างประเทศ รวมถึงการเข้าเป็นสมาชิกในองค์การระหว่างประเทศ ดังนั้นรัฐบาลส่วนกลางหรือรัฐบาลระดับชาติจึงมีหน้าที่ในด้านความสัมพันธ์ภายนอกหรือกิจการวิเทศสัมพันธ์ของรัฐและมีความสำคัญในฐานะ “ตัวกลาง” ที่คอยประสานและสร้างความร่วมมือในระหว่างบรรดาสถาบันทางการเมืองการปกครองนอกศูนย์กลาง เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและความร่วมมือในการกระทำการต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Interests) ภายในรัฐ ลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรของประชาชนเพื่อประชาชน

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองท้องถิ่น ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองท้องถิ่นจะเป็นเจ้าขององค์กรส่วนท้องถิ่นด้วย ประชาชนจึงเป็นผู้กำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีลักษณะอย่างไร ใหญ่เล็กแค่ไหน มีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใด มีรูปแบบโครงสร้างอย่างไร

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กร โดยประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจปกครองตนเองตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นการปกครองโดยประชาชน แต่เนื่องจากประชาชนไม่สามารถดำเนินการปกครองได้ด้วยตนเอง จึงมอบอำนาจให้สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารแทน โดยการเลือกตั้งจากประชาชน

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรเพื่อประชาชน มีเป้าหมายหลากหลายของการปกครองและการบริหารท้องถิ่น คือ การเสนอเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ในการแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล

2.1 มีอำนาจตามกฎหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งโดยมีกฎหมายรับรองตามกฎหมายมหาชน มีอำนาจถือสิทธิและใช้สิทธิตามกฎหมาย เช่น การเป็นเจ้าของที่ดิน การซื้อ การจ้าง อำนาจในการเก็บภาษีอากร การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

2.2 มีความเป็นอิสระ ในการบริหารกิจการของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเป็นอิสระ มีความเป็นเอกเทศแยกต่างหากจากรัฐบาลกลาง มีงบประมาณของตนเอง มีบุคลากรของตนเอง สามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการกำหนดนโยบาย แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้เอง

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การเป็นองค์กรในชุมชนที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมาย ส่วนกลาง มีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอน มีสถานภาพเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้น โดยกฎหมาย มีอิสระในการดำเนินกิจกรรมทั้งในด้านการคลัง การจัดเก็บภาษี การหารายได้ตามที่ กฎหมายกำหนด การจัดทำงบประมาณด้วยตนเอง รวมถึงการกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุม ของรัฐและมีการแบ่งองค์กรเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่นและฝ่ายสภาท้องถิ่น โดย ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกตั้งคณะผู้บริหารและสมาชิก สภาท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและติดตามตรวจสอบการทำงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 3 ส่วน

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ องค์กรที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือ สภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบัญญัติและแก้ไขกฎหมายท้องถิ่น พิจารณานุมัติเห็นชอบงบประมาณท้องถิ่น
2. ฝ่ายบริหาร คือ นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่น มี วาระคราวละ 4 ปี
3. ฝ่ายปฏิบัติงาน คือ พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ ปฏิบัติงานตามนโยบายและ โครงการต่างๆ ของท้องถิ่นตามที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหาร

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานการบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจ การปกครอง โดยรัฐบาลเป็นผู้กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร ราชการในการจัดทำบริการสาธารณะ มีผู้บริหารและสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาจากการ เลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ โดยมีหน่วยงานรัฐบาลในระดับจังหวัดและในระดับ อำเภอ ทำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกทางหนึ่ง

ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีความหมายหรือคำอธิบาย ดังนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550 : 67) ได้ให้คำนิยามของ องค์การบริหารส่วนตำบลไว้ว่า เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 สภาตำบลที่มีรายได้ตามมาตรา 40 โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทหรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยสามารถจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย และให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างการบริหารงานตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ซึ่งประกอบด้วย

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

2. อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

3. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

3.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล และกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ

4. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีประธานสภาและรองประธานสภา 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5. ประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

6. ปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัยหรือหลายสมัยแล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนด แต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย

7. ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน เป็นเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ และการจัดการประชุม

คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน แล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง

2. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

2.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบัญญัติแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.3 รายงานการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

3. ให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. ในกรณีที่นายกององค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับนายกององค์การบริหารส่วนตำบลในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

5. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานส่วนตำบล เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

6. ให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานส่วนตำบล ซึ่งนายกององค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้ง มีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลได้

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

2. องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

2.1 จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก

2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

- 2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือ

บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

3. องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังต่อไปนี้

- 3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- 3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

- 3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 3.12 การท่องเที่ยว
- 3.13 การผังเมือง

4. ให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีพนักงานส่วนตำบลและอาจจัดแบ่งการ

บริหารงาน ดังต่อไปนี้

- 4.1 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.2 ส่วนต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้
  - 1.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 1.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 1.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 1.4 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
  - 1.5 เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้ทูลให้
  - 1.6 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
  - 1.7 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
  - 1.8 รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้
  - 2.1 เงินเดือน
  - 2.2 ค่าจ้าง
  - 2.3 เงินค่าตอบแทนอื่นๆ
  - 2.4 ค่าใช้สอย
  - 2.5 ค่าวัสดุ
  - 2.6 ค่าครุภัณฑ์
  - 2.7 ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ
  - 2.8 ค่าสาธารณูปโภค
  - 2.9 เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
  - 2.10 รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่จะมีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความคิดเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้
3. เมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือถือว่ามีสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายใน 60 วัน

4. หากปรากฏว่าคณะกรรมการบริหารกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการ ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งให้คณะกรรมการบริหารทั้งคณะหรือคณะกรรมการบริหารบางคนพ้นจากตำแหน่งได้ ตามคำแนะนำของนายอำเภอ

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

องค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสังได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลนุกระสัง จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2539 ตามพระราชกฤษฎีกาที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยขอนำบริบทมากล่าวโดยสังเขป ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง. 2553 : 4-34)

สภาพทั่วไป

วิสัยทัศน์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง

“ประชาชนในตำบลนุกระสังมีคุณภาพชีวิตที่ดี อนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการเกษตรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย”
ที่ตั้งและขนาด

องค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง ตั้งอยู่เลขที่ 119 หมู่ 9 ตำบลนุกระสัง อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหนึ่งในสิบตำบลของอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างทิศตะวันตกของอำเภอหนองกี่ อยู่ห่างจากตัวอำเภอหนองกี่ประมาณ 10 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 32 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 21,293 ไร่

อาณาเขตติดต่อ

ด้านทิศเหนือ	ติดกับตำบลโคกสว่างและตำบลเข็ยปราสาท อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านทิศใต้	ติดกับตำบลทุ่งกระตาดพัฒนาและตำบลคอนอะราง อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านทิศตะวันออก	ติดกับทุ่งกระตาดพัฒนาและตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านทิศตะวันตก	ติดกับตำบลไทยเจริญและตำบลหนองขุนนาง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะและสภาพภูมิประเทศ

ลักษณะทางกายภาพเป็นที่ราบลุ่ม เป็นแอ่งในตอนกลางของตำบล ด้านทิศตะวันออก และด้านทิศตะวันตกเป็นที่สูงแล้วลาดต่ำลงมาสู่ตอนกลาง ด้านทิศเหนือและทิศใต้เป็นที่ราบ ส่วนมากเป็น พื้นที่นา สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย ไม่ค่อยอุ้มน้ำเท่าที่ควร พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวน ปัจจุบันมีจำนวน ฝดน้อยลงเหลือเพียง 1 แห่ง มีลำน้ำตามธรรมชาติ คือ ลำจักราช อยู่ทางทิศเหนือ ในฤดูแล้งจะไม่ค่อยมีน้ำ สภาพดินแข็งมาก ปริมาณน้ำไม่เพียงพอกับการเกษตรและการอุปโภค บริโภค

การคมนาคม

ตำบลบุกระสัง มีเส้นทางคมนาคม ดังนี้

1. ทางหลวงชนบท สายเสื่อชะเง้อ – สระสะแก แยกออกจากทางหลวงจังหวัด หมายเลข 2166 (หนองหงส์-ลำปลายมาศ) จากบ้านเสื่อชะเง้อตำบลทุ่งกระดาดพัฒนาผ่านมายังหมู่ที่ 3 หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 5 และ หมู่ที่ 10 เป็นเส้นทางต่อไปยังตำบล โดกสว่าง

2. ถนนลาดยางของกรมทางหลวงชนบทสายบ้านหนองมัน-สระสะแก เป็นเส้นทางจากบ้านหนองมัน หมู่ที่ 7 (สามแยกคูย้อมตำรวจทางหลวง) ผ่านมา หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 10 ถนนลาดยางสายบ้านเสื่อชะเง้อ ตำบลทุ่งกระดาดพัฒนา-บ้านสระสะแก ตำบลบุกระสังและถนนลาดยางขององค์การบริหารส่วนตำบลบุกระสัง หมู่ที่ 8 – หมู่ที่ 9

3. ถนนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ (ถนนลูกรัง) จากถนนโชคชัย – เดชอุดม เข้าสู่หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 8 และ หมู่ที่ 9

ข้อมูลทางสังคม การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 แห่ง

1. โรงเรียนบ้านบุกระสัง	ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 8
2. โรงเรียนบ้านหนองมัน	ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 7
3. โรงเรียนบ้านสระสะแก	ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 4

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 แห่ง

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบุกระสัง
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัด โดกกระสัง (วัดสระสะแก)
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองมัน

สาธารณสุข มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบุกระสัง จำนวน 1 แห่ง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีที่ทำการสายตรวจตำรวจชุมชน จำนวน 1 แห่ง

วัดและสำนักสงฆ์ในเขตตำบลนุกระสัง มีจำนวน 7 แห่ง ได้แก่

1. วัดบ้านโคกกระสัง	หมู่ที่ 2
2. สำนักสงฆ์บ้านบุ	หมู่ที่ 3
3. สำนักสงฆ์บ้านสระสะแก	หมู่ที่ 4
4. สำนักสงฆ์บ้านถนนถั่ว	หมู่ที่ 5
5. สำนักสงฆ์บ้านประชาสามัคคี	หมู่ที่ 6
6. สำนักสงฆ์บ้านหนองมัน	หมู่ที่ 7
7. สำนักสงฆ์ป่าอุดม	หมู่ที่ 8

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลนุกระสัง ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม ได้แก่ ข้าว, อ้อย, มันสำปะหลัง การเลี้ยงสัตว์มีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่จะเป็น วัว ควาย หมู ไก่ ส่วนการค้าพาณิชย์ส่วนมากเป็นร้านขายของชำ และมีสถานีน้ำมันบริการตามหมู่บ้านอยู่กระจายทั่วไป รายได้ของประชาชนในตำบลได้จากภาคเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาได้จากนอกภาคการเกษตร ดังนี้

1. รายได้จากภาคเกษตรกรรม เช่น อาชีพการทำนาเพาะปลูกข้าว รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ รายได้จากไม้ผล ไม้ยืนต้น และรายได้จากพืชผัก เป็นต้น โดยเฉลี่ยแล้วจะมีรายได้ประมาณ 21,070 บาท/ครัวเรือน/ปี

2. รายได้นอกภาคการเกษตร เช่น รับจ้าง ช่างฝีมือ และค้าขาย เป็นต้น โดยจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 18,940 บาท/ครัวเรือน/ปี

สำหรับรายจ่ายของประชากรในชุมชน จะมีรายจ่ายโดยทั่ว ๆ ไปในการดำรงชีพของแต่ละครอบครัว ซึ่งสามารถจำแนกประเภทรายจ่ายประจำ ดังนี้

1. หมวดค่าอาหาร โดยมีค่าใช้จ่ายประมาณ 808 บาท/ครัวเรือน/เดือน
2. หมวดเครื่องนุ่งห่ม / ยารักษาโรค โดยเฉลี่ยประมาณ 19,700 บาท/ครัวเรือน/ปี
3. หมวดค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย โดยเฉลี่ยประมาณ 680 บาท/ครัวเรือน/เดือน
4. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ โดยเฉลี่ยประมาณ 680 บาท/ครัวเรือน/เดือน

และยังมีค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นไปตามฤดูกาลผลิต เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่ายาฉีดพ่นแมลง และค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น

การปกครอง

ตำบลนุกระสัง แบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน จำนวน 1,460 ครัวเรือน
ประชากรจำนวน 6,164 คน

ตาราง 2.1 จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนจำแนกตามหมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวน ครัวเรือน
		ชาย (คน)	หญิง (หญิง)	ทั้งหมด (คน)	
1	บ้านหนองท่าบ	254	233	487	107
2	บ้านกระสัง	341	353	694	144
3	บ้านนุ	493	538	1,031	236
4	บ้านสระสะแก	133	131	264	59
5	บ้านถนนแก้ว	289	306	595	124
6	บ้านประชาสามัคคี	255	257	512	149
7	บ้านหนองมัน	435	449	884	245
8	บ้านโคก	204	225	429	120
9	บ้านโคกหนองหิน	324	385	709	154
10	บ้านหนองโบสถ์	280	279	559	122
รวม		3,021	3,143	6,164	1,460

ที่มา (สำนักงานทะเบียนอำเภอหนองกี่. 2555)

จำนวนบุคลากร

องค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง ประกอบด้วย

- ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 20 คน อยู่ในตำแหน่ง
คราวละ 4 ปี
- คณะผู้บริหาร ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบล 2 คน และมีเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน มีวาระคราวละ 4 ปี
- พนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 26 คน และพนักงานจ้างมีจำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้นมี
จำนวน 37 คน

ตาราง 2.2 กรอบอัตรากำลังองค์การบริหารส่วนตำบลนุกะสัง

ส่วน	จำนวนพนักงานส่วนตำบล ระดับ							รวม	จำนวนลูกจ้าง		รวม ทั้งหมด
	1	2	3	4	5	6	7		ภารกิจ	ทั่วไป	
สำนักงานปลัด อบต.	2	2	3	-	1	1	1	10	1	-	11
ส่วนการคลัง	2	1	-	1	-	1	-	5	1	-	6
ส่วนโยธา	-	2	1	-	-	-	1	4	1	-	5
ส่วนสวัสดิการสังคม	-	1	1	-	1	-	-	3	1	-	4
ส่วนการศึกษาฯ	-	1	1	-	-	-	-	2	6	1	9
ส่วนสาธารณสุขฯ	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1
ส่วนส่งเสริมการเกษตร	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1
รวม	4	8	7	1	2	2	2	26	10	1	37

ระดับการศึกษาของบุคลากร

1. มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา จำนวน 5 คน
2. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 15 คน
3. ปริญญาตรี จำนวน 15 คน
4. ปริญญาโท จำนวน 2 คน

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนุกะสัง

รายได้ปีงบประมาณ 2555 ทั้งหมด เป็นเงิน 22,200,000 บาท แยกเป็น

1. หมวดภาษีอากร 9,760,000 บาท
2. หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต 652,200 บาท
3. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน 100,000 บาท
4. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด 150,000 บาท
5. หมวดเงินอุดหนุน 11,537,800 บาท

องค์การบริหารส่วนตำบลนุกะสัง มีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนุกะสัง อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามแผนนโยบายของคณะผู้บริหาร ดังนี้ คือ

1. มุ่งพัฒนารักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ให้มีความมั่นคงในการเป็นศูนย์รวมจิตใจและความรักสามัคคี และการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยสนับสนุนงบประมาณงานราชพิธีในวันสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ส่งเสริมเศรษฐกิจ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับหมู่บ้านชุมชน เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและมีวิถีชีวิตอย่างพอเพียง สังคมอยู่เย็นเป็นสุข อย่างยั่งยืนพึ่งพาตนเองได้โดยส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ ใช้น้ำชีวภาพ พร้อมกับสนับสนุนพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรและสินค้าชุมชนเพื่อกลุ่มเกษตรกรได้มีช่องทางการขายสินค้าทางการเกษตรของชุมชน

3. นโยบายด้าน โครงสร้างพื้นฐาน

3.1 ปรับปรุงขยายพัฒนาถนนสาธารณะ ขุดลอกคูคลอง เพื่อการเกษตร

3.2 ขยายเขตไฟฟ้า น้ำประปาไปสู่ครัวเรือนครบทุกหลังคาเรือน

4. นโยบายด้านคุณภาพชีวิต ส่งเสริมอาชีพในชุมชนให้ครัวเรือนมีรายได้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการให้เป็นระบบร่วมจัดระเบียบชุมชนทั้งทางด้านความสะอาดที่อยู่อาศัย การป้องกัน โรคและสิ่งเสพติดทุกชนิดในชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบึงกระสัง อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่ออ้างอิงในการศึกษา ได้ดังนี้ สุวิทย์ จันแข่ง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลระเซ่เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชนในตำบลระเซ่เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีองค์ประกอบ คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทุกระดับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา ความสนใจเรื่องการเมือง การเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งหรือช่วยในการ โฆษณาหาเสียงสนับสนุนผู้รับสมัครเลือกตั้ง และการติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ทางการเมือง โดยพิจารณาทุกด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับมาก การศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การศึกษารายได้ ความสนใจในข่าวสารทางการเมืองและการรับรู้ในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในขณะที่ เพศ อายุ การเป็นและไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

มหาชาติ เสริมใหม่ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทาง

การเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น การใช้สิทธิเลือกตั้งเทศบาลอยู่ในระดับมาก การวางแผนพัฒนาเทศบาลและการตัดสินใจและตรวจสอบเทศบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง

ไทยพานิชย์ นาโควงศ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเสกกา จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเสกกา จังหวัดหนองคาย ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้งประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

วิโรจน์ เฮ่ประโคน (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยตรง ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษาพบว่า การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยตรง ทำให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งขึ้น มีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ชัดเจนช่วยกระตุ้นความสนใจการเมืองของประชาชนเสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมการเรียนรู้วิธีการปกครองดูแลท้องถิ่น ซึ่งปัญหาและอุปสรรคของการเลือกตั้งที่สำคัญ คือ การประชาสัมพันธ์ระดับท้องถิ่นที่ไม่ทั่วถึง จึงไม่กระตุ้นให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างเต็มที่

สุจินตนา โสภาวะย์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียง ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคม และการเมืองและด้านการติดตามตรวจสอบ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้องที่มีความแตกต่างกันระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ มีส่วนร่วมในการใช้สิทธิทางการเมืองท้องถิ่น โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

นัญญิกาล ศรีจันทร์โท (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอขามเฒ่า จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอขามเฒ่า จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการแสดงออกซึ่งความต้องการต่างๆ และด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ

นพดล สำราญพงษ์ (2552 : 63) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกศรี อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบ และพบว่า การมีส่วนร่วมระดับน้อย จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาลและด้านการจัดทำโครงการ

ศิริพงษ์ วีระภักทรกุล (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลสตึก ตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรณรงค์การเลือกตั้งและประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านการรณรงค์การเลือกตั้งและประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ด้านการเมืองการเลือกตั้ง และด้านที่มีค่าต่ำสุด คือ ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง ตามลำดับ

จากผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางด้านการเมืองของประชาชนโดยทั่วไปยังอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนในท้องถิ่นยังมีความต้องการที่จะให้พัฒนาท้องถิ่นควบคู่กับการพัฒนาด้านการเมือง ที่สำคัญต้องมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ร่วมแสดงความคิดเห็น และหน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางการเมืองการปกครอง